

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 9ης Φεβρουαρίου 2009

κατόπιν αιτήματος του κυπριακού Υπουργείου Οικονομικών αναφορικά με νομοσχέδιο που τροποποιεί τους περί της Διαχείρισης των Εσόδων και Δαπανών και του Λογιστικού της Δημοκρατίας, καθώς και για άλλα συναφή θέματα Νόμους του 2002 και 2004

(CON/2009/12)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 16 Ιανουαρίου 2009 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του κυπριακού Υπουργείου Οικονομικών για τη διατύπωση γνώμης αναφορικά με νομοσχέδιο που τροποποιεί τους περί της Διαχείρισης των Εσόδων και Δαπανών και του Λογιστικού της Δημοκρατίας, καθώς και για άλλα συναφή θέματα Νόμους του 2002 και 2004¹ (εφεξής το «νομοσχέδιο»).

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στο άρθρο 105 παράγραφος 4 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και στο άρθρο 2 παράγραφος 1 έκτη περίπτωση της απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1998 σχετικά με τη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις εθνικές αρχές για τα σχέδια νομοθετικών διατάξεων², καθώς το νομοσχέδιο αφορά κανόνες εφαρμοστέους σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, στο βαθμό που αυτοί επηρεάζουν ουσιωδώς τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αγορών. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Σκοπός και βασικά χαρακτηριστικά του νομοσχεδίου

1.1 Το νομοσχέδιο εκκινεί από την τρέχουσα αναταραχή στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές και από την επιθυμία των κυπριακών αρχών να δημιουργήσουν τις συνθήκες που θα τους επιτρέψουν να λαμβάνουν χωρίς καθυστέρηση τα απαραίτητα μέτρα στήριξης των χρηματοοικονομικών οργανισμών, συμβάλλοντας στη διαφύλαξη της εμπιστοσύνης προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Σκοπός του νομοσχεδίου, σύμφωνα και με την αιτιολογική έκθεση που το συνοδεύει, είναι η διαμόρφωση ενός πλαισίου που θα επιτρέπει στο κυπριακό Υπουργικό Συμβούλιο, «σε περίοδο χρηματοοικονομικής κρίσης», επί του παρόντος ή στο μέλλον, να

¹ Νόμος αριθ. 112(Ι)/2002, Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας αριθ. 3621, 12.7.2002, όπως τροποποιήθηκε (εφεξής ο «βασικός νόμος»).

² ΕΕ L 189 της 3.7.1998, σ. 42.

λαμβάνει, κατόπιν πρότασης του υπουργού Οικονομικών και διαβούλευσης με τον διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ), μέτρα για αντιμετώπιση των προβλημάτων ρευστότητας ή και φερεγγυότητας που επηρεάζουν χρηματοοικονομικούς οργανισμούς εγκατεστημένους στην Κύπρο και για σκοπούς ενίσχυσης της κεφαλαιακής βάσης ή και του ισολογισμού τους, «με όρους που αυτό θα καθορίζει», χωρίς να είναι αναγκαία η κύρωση των εν λόγω μέτρων από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

- 1.2 Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νομοσχεδίου, με το οποίο προστίθεται νέο άρθρο 30Α στο βασικό νόμο, το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται να λαμβάνει οποιαδήποτε από τα ακόλουθα μέτρα σε σχέση με χρηματοοικονομικούς οργανισμούς που τελούν σε δυσπραγία: i) χορήγηση κυβερνητικών δανείων σε χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, ii) χορήγηση κυβερνητικών εγγυήσεων σε χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, iii) παροχή κεφαλαίου σε χρηματοοικονομικούς οργανισμούς έναντι της απόκτησης ισότιμης συμμετοχής στην ιδιοκτησιακή δομή τους, iv) αγορά περιουσιακών στοιχείων χρηματοοικονομικών οργανισμών και v) χορήγηση κυβερνητικών δανείων ή εγγυήσεων, έναντι κατάλληλου τιμήματος, ή και καταβολή χορηγίας σε σχέδια προστασίας καταθέσεων ή επενδυτών χρηματοοικονομικών οργανισμών. Δεδομένου ότι το νομοσχέδιο παρέχει απλώς τα βασικά στοιχεία ενός γενικού πλαισίου κυβερνητικής στήριξης του εγχώριου χρηματοοικονομικού συστήματος, η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι οι όροι και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες το Υπουργικό Συμβούλιο πρόκειται να λαμβάνει μέτρα θα καθορίζονται κατά περίπτωση από το ίδιο και ότι το νέο άρθρο 30Α θα ενεργοποιείται χωρίς έγκριση των τυπικών μέτρων εφαρμογής του από τη Βουλή των Αντιπροσώπων³. Το νομοσχέδιο, το οποίο δεν προβλέπει ημερομηνία λήξης της ισχύος των εξουσιών που ανατίθενται στο Υπουργικό Συμβούλιο, ορίζει ότι «πριν από την εφαρμογή σχεδίου στήριξης του χρηματοοικονομικού τομέα [...] ακολουθούνται οι πρόνοιες των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων»⁴.

2. Γενικές παρατηρήσεις

- 2.1 Η ΕΚΤ έχει εκδώσει σειρά γνωμών, κατόπιν αιτήματος των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, σχετικά με εθνικά μέτρα υιοθετούμενα προς αντιμετώπιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης⁵. Λόγω του εκτενούς πεδίου εφαρμογής των μέτρων στήριξης που προβλέπονται στο νομοσχέδιο και της προοπτικής να μην της παρασχεθεί στο μέλλον η ευκαιρία σχολιασμού των όποιων τυπικών μέτρων εφαρμογής, η ΕΚΤ καλεί την αιτούσα αρχή να λάβει υπόψη τις παρατηρήσεις που η ίδια διατύπωσε σε πρόσφατες γνώμες της αναφορικά με συναφή σχέδια

³ Παρά ταύτα, το νομοσχέδιο προβλέπει ότι ο αρμόδιος υπουργός υποβάλλει *ad hoc* και περιοδικά εκθέσεις στη Βουλή των Αντιπροσώπων, με τις οποίες την ενημερώνει για τη λήψη τυχόν μέτρων στήριξης του εγχώριου χρηματοπιστωτικού τομέα (βλ. άρθρο 2 του νομοσχεδίου).

⁴ Νόμος αριθ. 30(I)/2001, Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας αριθ. 3481, 16.3.2001, όπως τροποποιήθηκε. Οι περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμοι ενσωμάτωσαν στην κυπριακή έννομη τάξη το κοινοτικό κεκτημένο στο πεδίο της νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων, αναθέτοντας το καθήκον της παρακολούθησης της ορθής εφαρμογής του στην Κύπρο στο Γραφείο του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων.

⁵ Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ είναι διαθέσιμες στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.europa.eu).

νομοθετικών διατάξεων άλλων κρατών μελών, μερικές εκ των οποίων αναπαράγονται ρητά παρακάτω.

- 2.2 Εξάλλου, η ΕΚΤ επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή της αιτούσας αρχής στις κατευθύνσεις που παρέσχε το Συμβούλιο Ecofin στα κράτη μέλη βάσει των συμπερασμάτων του κατά τη συνεδρίαση της 7ης Οκτωβρίου 2008⁶, καθώς και στη Διακήρυξη των αρχηγών κρατών της ζώνης του ευρώ της 12ης Οκτωβρίου 2008 (εφεξής η «Διακήρυξη»)⁷. Η ΕΚΤ υπογραμμίζει ιδίως ότι όλες οι πρωτοβουλίες που προκρίνουν οι αρμόδιες εθνικές αρχές προς αποκατάσταση της εμπιστοσύνης προς τις χρηματοπιστωτικές αγορές θα πρέπει να είναι συντονισμένες και να αποβλέπουν στην υλοποίηση των κοινών αυτών αρχών με γνώμονα την ανάγκη στενής συνεργασίας με άλλα κράτη μέλη και με τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας. Οι αρχές που περιέχονται στη Διακήρυξη, καθώς και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Ecofin, υιοθετήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 15ης/16ης Οκτωβρίου 2008⁸.
- 2.3 Η ΕΚΤ υπογραμμίζει επίσης ότι έχει ύψιστη σημασία, οι ενέργειες στήριξης στις οποίες προβαίνουν οι εθνικές αρχές να μην εμποδίζουν την άσκηση της νομισματικής πολιτικής της ζώνης του ευρώ ή/και τη διενέργεια των πράξεων αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος⁹. Λόγω των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των πολιτικών για την αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης στα διάφορα κράτη μέλη, οι γνώμες της ΕΚΤ έχουν επίσης τονίσει τη σημασία μιας συντονισμένης προσέγγισης σε ολόκληρη την ΕΕ, προκειμένου να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη προς τις χρηματοπιστωτικές αγορές.
- 2.4 Ενόψει των γενικών αυτών παρατηρήσεων και λαμβανομένων υπόψη των σχετικών κατευθύνσεων που έχουν παράσχει έως σήμερα η ΕΚΤ και τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας, η ΕΚΤ επιθυμεί να διατυπώσει τις ακόλουθες παρατηρήσεις σε σχέση με το νομοσχέδιο.

---

6 Βλ. συμπεράσματα του Συμβουλίου Ecofin της 7ης Οκτωβρίου 2008 («Immediate Responses to Financial Turmoil»), τα οποία είναι διαθέσιμα στο δικτυακό τόπο της απελθούσας Γαλλικής προεδρίας (www.ue2008.fr). Το Συμβούλιο Ecofin συνέστησε τα ακόλουθα: i) οι παρεμβάσεις θα πρέπει να είναι έγκαιρες και η στήριξη κατ' αρχήν προσωρινή, ii) θα πρέπει να προστατεύονται τα συμφέροντα των φορολογουμένων, iii) οι υπάρχοντες μέτοχοι θα πρέπει να υφίστανται τις δέουσες συνέπειες της παρέμβασης, iv) οι κυβερνήσεις θα πρέπει να είναι σε θέση να επιφέρουν αλλαγή στη διοίκηση, v) τα στελέχη της διοίκησης δεν θα πρέπει να αποκομίζουν αδικαιολόγητα οφέλη, vi) οι κυβερνήσεις θα πρέπει να έχουν, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα παρέμβασης σε θέματα αμοιβών, vii) πρέπει να προστατεύονται τα έννομα συμφέροντα των ανταγωνιστών, ιδίως μέσω των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, και viii) θα πρέπει να αποφεύγονται περαιτέρω αρνητικές επιπτώσεις.

7 Το κείμενο της Διακήρυξης είναι διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο της απελθούσας Γαλλικής προεδρίας (www.ue2008.fr). Τα κράτη μέλη συμφώνησαν: i) διασφάλιση των απαραίτητων συνθηκών ρευστότητας για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ii) διευκόλυνση της χρηματοδότησης των τραπεζών, iii) χορήγηση επιπλέον κεφαλαίων στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με σκοπό τη διασφάλιση της προσήκουσας λειτουργίας της οικονομίας, iv) πρόβλεψη επαρκούς αναδιάρθρωσης των κεφαλαίων των τραπεζών που βρίσκονται σε δυσπραγία, v) διασφάλιση επαρκούς ευελξίας στην εφαρμογή των λογιστικών κανόνων και vi) ενίσχυση των διαδικασιών συνεργασίας μεταξύ ευρωπαϊκών χωρών.

8 Βλ. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Βρυξελλών της 15ης/16ης Οκτωβρίου, παράγραφος 3 συμπερασμάτων της προεδρίας.

9 Βλ. ενδεικτικά παράγραφο 3.2 γνώμης CON/2008/52 της ΕΚΤ της 17ης Οκτωβρίου 2008 κατόπιν αιτήματος του Υφυπουργού Οικονομικών Υποθέσεων της Ισπανίας σχετικά με βασιλικό νομοθετικό διάταγμα για τη δημιουργία Ταμείου για την απόκτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων και σχετικά με βασιλικό νομοθετικό διάταγμα το οποίο θεσπίζει επείγοντα χρηματοπιστωτικά και οικονομικά μέτρα σε σχέση με το συντονισμένο ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης των κρατών της ζώνης του ευρώ, και παράγραφο 3.7 γνώμης CON/2008/81 της ΕΚΤ της 1ης Δεκεμβρίου 2008 κατόπιν αιτήματος του Υπουργείου Οικονομικών της Ουγγαρίας αναφορικά με σχέδιο νόμου για την ενίσχυση του συστήματος χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1 Πεδίο εφαρμογής, λεπτομερείς κανόνες και όροι ενεργοποίησης των εθνικών μέτρων στήριξης

3.1.1 Η ΕΚΤ σημειώνει ότι το άρθρο 2 του νομοσχεδίου δεν καθορίζει τους όρους, κανόνες ή περιορισμούς που πρόκειται να διέπουν την παροχή των σκοπούμενων κυβερνητικών μέτρων στήριξης. Τα εν λόγω στοιχεία θα καθορίζονται κατά περίπτωση, εφόσον και όταν γίνεται χρήση των εξουσιών του Υπουργικού Συμβουλίου.

3.1.2 Ενόψει των παραπάνω η ΕΚΤ συστήνει ανεπιφύλακτα στην αιτούσα αρχή την αποσαφήνιση του ρυθμιστικού πεδίου των προτεινόμενων κυβερνητικών μέτρων στήριξης. Επίσης, εφιστά την προσοχή στη σημασία της θέσπισης ενός διαφανούς και προβλέψιμου πλαισίου. Κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί μόνο με τον ρητό καθορισμό στο νομοσχέδιο, αφενός, των όρων και προϋποθέσεων βάσει των οποίων οι εγχώριοι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί θα μπορούν να κάνουν χρήση του εν λόγω πλαισίου, αποκλειστικά σε έκτακτες περιπτώσεις, αφετέρου δε των παραμέτρων και περιορισμών της άσκησης των εξουσιών του Υπουργικού Συμβουλίου, όταν αυτό αποφασίζει εάν και υπό ποιους όρους θα ενεργοποιήσει το νέο άρθρο 30Α¹⁰. Σε ό,τι αφορά τον ορισμό της «χρηματοοικονομικής κρίσης», η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι οι οικονομικές δυσχέρειες που αντιμετωπίζουν μεμονωμένα ιδρύματα εμπίπτουν στην έννοια της χρηματοοικονομικής κρίσης κατά το νομοσχέδιο μόνο όταν είναι δυνατό να προβλεφθούν πιθανές συστημικές διαταραχές και θα επικροτούσε εν προκειμένω την εισαγωγή σχετικής διευκρίνισης.

3.2 Επιλογή επωφελούμενων οργανισμών

3.2.1 Η ΕΚΤ εφιστά την προσοχή της αιτούσας αρχής στη Διακήρυξη που προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι οι ενέργειες των κρατών μελών θα πρέπει να σχεδιάζονται κατά τρόπο, ώστε να αποτρέπονται οι στρεβλώσεις των ισότιμων όρων ανταγωνισμού, και ότι όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που έχουν συσταθεί και λειτουργούν σε χώρες της ζώνης του ευρώ, καθώς και οι θυγατρικές αλλοδαπών ιδρυμάτων που ασκούν σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων τους στη ζώνη του ευρώ, θα πρέπει να είναι επιλέξιμα, προκειμένου να επωφελούνται από τις εν λόγω ενέργειες. Η ΕΚΤ έχει ήδη σημειώσει ότι ρυθμίσεις που μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστούν προνομιακή μεταχείριση υπέρ συγκεκριμένων ιδρυμάτων θα πρέπει να αποφεύγονται¹¹.

---

¹⁰ Εν προκειμένω βλ., ενδεικτικά, παράγραφο 3.3 γνώμης CON/2008/61 της ΕΚΤ της 28ης Οκτωβρίου 2008 κατόπιν αιτήματος του Υπουργού Οικονομικών του Βελγίου σχετικά με σχέδιο βασιλικού διατάγματος για την εφαρμογή του νόμου της 15ης Οκτωβρίου 2008 αναφορικά με μέτρα για την ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και ιδίως την παροχή κρατικής εγγύησης για τη χορήγηση πιστώσεων στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, σε σχέση με την προστασία των καταθέσεων και ορισμένων προϊόντων ασφάλειας ζωής και την τροποποίηση του νόμου της 2ας Αυγούστου 2002 σχετικά με την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού τομέα και τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, καθώς και παράγραφο 3.3 γνώμης CON/2009/2 της ΕΚΤ της 7ης Ιανουαρίου 2009 κατόπιν αιτήματος του Υπουργείου Οικονομικών της Λετονίας σχετικά με σχέδιο κανονισμού που θεσπίζει διαδικασίες έκδοσης και εποπτείας εγγυήσεων τραπεζικών δανείων.

¹¹ Βλ. παράγραφο 3.4 γνώμης CON/2008/48 της ΕΚΤ της 15ης Οκτωβρίου 2008 κατόπιν αιτήματος του Υπουργού Οικονομικών της Ιρλανδίας σχετικά με σχέδιο νόμου για τη χρηματοπιστωτική στήριξη των πιστωτικών ιδρυμάτων για το έτος 2008.

3.2.2 Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νομοσχεδίου, οι διατάξεις του εφαρμόζονται στους «χρηματοοικονομικούς οργανισμούς» που αναφέρονται σε αυτό, εφόσον έχουν λάβει άδεια λειτουργίας από τις αρμόδιες εθνικές αρχές στην Κύπρο. Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι, πλην των υποκαταστημάτων τραπεζών και άλλων χρηματοοικονομικών οργανισμών με έδρα εκτός της Κύπρου, που δεν είναι επιλέξιμα, το νομοσχέδιο εφαρμόζεται σε όλους τους κυπριακούς χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, περιλαμβανομένων των εγκατεστημένων στην Κύπρο θυγατρικών αλλοδαπών χρηματοοικονομικών οργανισμών. Η ΕΚΤ χαιρετίζει την εφαρμογή του νομοσχεδίου βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, η οποία κατατείνει στη διατήρηση της ισότιμης μεταχείρισης των εγχώριων και αλλοδαπών χρηματοοικονομικών οργανισμών στην Κύπρο. Επίσης, η ΕΚΤ σημειώνει ότι από αυτή την άποψη το νομοσχέδιο συνάδει και με τις κατευθύνσεις της Επιτροπής όσον αφορά τα κριτήρια επιλεξιμότητας των επωφελούμενων ιδρυμάτων¹².

3.3 Τα προτεινόμενα μέτρα στήριξης και η ενιαία νομισματική πολιτική της ζώνης του ευρώ

3.3.1 Σύμφωνα με τη Διακήρυξη, τα κράτη μέλη πρέπει να δρουν συντονισμένα, προκειμένου να αποσοβείται ο κίνδυνος εμφάνισης σημαντικών εθνικών διαφορών που θα μπορούσαν να προκαλέσουν στρεβλώσεις στις ευρωπαϊκές χρηματοπιστωτικές αγορές. Οι αρχηγό κρατών της ζώνης του ευρώ αναγνώρισαν εξάλλου την ανάγκη στενής συνεργασίας με την ΕΚΤ, προκειμένου να διασφαλίζεται εναρμόνιση με το πλαίσιο διαχείρισης της ρευστότητας και συμβατότητα με το πλαίσιο διενέργειας των πράξεων του Ευρωσυστήματος. Εν προκειμένω η ΕΚΤ σημειώνει ότι η ασυντόνιστη λήψη αποφάσεων από τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποφεύγεται, καθώς μπορεί να προκαλέσει κατάρτιση της αγοράς χρήματος της ζώνης του ευρώ. Με βάση τα παραπάνω η ΕΚΤ επιθυμεί να διατυπώσει τις ακόλουθες ειδικότερες παρατηρήσεις σχετικά με την πιθανή χρήση, στο μέλλον, των εξουσιών που παρέχονται βάσει του νομοσχεδίου.

3.3.2 Πρώτον, από το νέο άρθρο 30Α συνάγεται ότι οι κρατικές εγγυήσεις είναι δυνατόν να χορηγούνται για την κάλυψη κάθε είδους υποχρέωσης των εγχώριων χρηματοοικονομικών οργανισμών και των εθνικών συστημάτων εγγύησης. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι το νομοσχέδιο κατ' ουσίαν δεν αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής του, ρητά ή σιωπηρά, τις διατραπεζικές καταθέσεις, τις υποχρεώσεις μειωμένης εξασφάλισης ή τις εξασφαλισμένες υποχρεώσεις (όπως οι καλυμμένες ομολογίες). Η ΕΚΤ επαναλαμβάνει τη θέση της ότι οι κρατικές εγγυήσεις δεν θα πρέπει να καλύπτουν διατραπεζικές καταθέσεις, ιδίως διότι κάτι τέτοιο θα μπορούσε: i) να οδηγήσει σε μείζονα στρέβλωση στα διάφορα εθνικά τμήματα της αγοράς χρήματος της ζώνης του ευρώ, αυξάνοντας ενδεχομένως τη δραστηριότητα έκδοσης βραχυπρόθεσμου χρέους στα κράτη μέλη και, κατ' επέκταση, πλήττοντας την εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής που αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα του Ευρωσυστήματος, σύμφωνα με το άρθρο 105 παράγραφος 2 της συνθήκης, και ii) να επηρεάσει τη μετάδοση των αποφάσεων νομισματικής πολιτικής. Η ΕΚΤ

---

12 Βλ. «Ανακοίνωση της Επιτροπής – Εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα που λήφθηκαν για τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στο πλαίσιο της τρέχουσας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης», παράγραφος 18.

συνιστά την τροποποίηση του νομοσχεδίου, προκειμένου να αποκλείονται ρητά οι ως άνω υποχρεώσεις.

- 3.3.3 Δεύτερον, η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι η κυπριακή κυβέρνηση δύναται να εκδίδει κρατικές εγγυήσεις για δάνεια που λαμβάνονται από τράπεζες. Η ΕΚΤ υπενθυμίζει στην αιτούσα αρχή ότι η χορήγηση κυβερνητικών εγγυήσεων του τραπεζικού χρέους θα πρέπει να αποσκοπεί στα ακόλουθα: i) στην αντιμετώπιση των προβλημάτων χρηματοδότησης φερέγγυων τραπεζών με περιορισμένη ρευστότητα, βελτιώνοντας τη λειτουργία της αγοράς όσον αφορά το πιο μακροπρόθεσμο τραπεζικό χρέος, ii) στη διαφύλαξη των ισότιμων όρων ανταγωνισμού μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και στην αποσόβηση στρεβλώσεων της αγοράς, και iii) στη διασφάλιση της εναρμόνισης με το πλαίσιο διαχείρισης της ρευστότητας από την ΚΤΚ. Ακολούθως προς τη Διακήρυξη, η ΕΚΤ σημειώνει επιπλέον ότι οι κυβερνήσεις της ζώνης του ευρώ θα πρέπει να παρέχουν περιορισμένης διάρκειας κυβερνητική εγγύηση για την έκδοση νέου μεσοπρόθεσμου (έως πέντε έτη) τραπεζικού χρέους υποκειμένου σε προνομιακή ικανοποίηση (senior debt). Η ΕΚΤ συνιστά την τροποποίηση του νομοσχεδίου, προκειμένου να αποτυπωθούν στις διατάξεις του τα παραπάνω.
- 3.3.4 Τρίτον, όσον αφορά την τιμή των κρατικών εγγυήσεων, η ΕΚΤ υπογραμμίζει ότι, χάριν της διασφάλισης ισότιμων όρων ανταγωνισμού, είναι εξαιρετικά σημαντικό να λαμβάνεται μέριμνα για την εναρμόνιση του καθορισμού των εν λόγω τιμών εντός της ζώνης του ευρώ και της ΕΕ. Ειδικότερα, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι κατά τον καθορισμό της τιμής των κρατικών εγγυήσεων λαμβάνονται υπόψη οι κίνδυνοι και οι συνθήκες της αγοράς και ότι ο καθορισμός αυτός βασίζεται στο αγοραίο κόστος αντίστοιχης εγγύησης. Εν προκειμένω υπενθυμίζεται ότι το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ εξέτασε το κατάλληλο πλαίσιο για την παροχή κυβερνητικών εγγυήσεων του τραπεζικού χρέους και συμφώνησε επί ορισμένων συστάσεων, στις οποίες και εφιστά την προσοχή της αιτούσας αρχής¹³.
- 3.3.5 Τέταρτον, η ΕΚΤ υπενθυμίζει στην αιτούσα αρχή ότι είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι τα επωφελούμενα πιστωτικά ιδρύματα δεν προσπορίζονται οφέλη καταχρώμενα το εγγυημένο καθεστώς τους, προκειμένου να προβούν σε διόγκωση του επιπέδου των δραστηριοτήτων τους, στρεβλώνοντας την αγορά και διευκολύνοντας την ασυνήθη μεγέθυνση της λογιστικής τους κατάστασης. Εν προκειμένω η ΕΚΤ επαναλαμβάνει τη σημασία της θέσπισης κατάλληλων εχεγγύων, όπως όρια στη διάθεση χρηματοπιστωτικών προϊόντων στην αγορά ή στην επέκταση δραστηριοτήτων βάσει των κρατικών εγγυήσεων. Η ΕΚΤ συνιστά την τροποποίηση του νομοσχεδίου, προκειμένου να συμπεριληφθούν σε αυτό τα εν λόγω εχέγγυα.
- 3.3.6 Πέμπτον, όσον αφορά τη δυνατότητα αγοράς περιουσιακών στοιχείων χρηματοοικονομικών οργανισμών από την κυπριακή κυβέρνηση, σύμφωνα με το νομοσχέδιο, η ΕΚΤ επιθυμεί να διατυπώσει τις ακόλουθες παρατηρήσεις που είναι σημαντικές από την άποψη της νομισματικής

---

¹³ Βλ. τις συστάσεις του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 20ής Νοεμβρίου 2008 σχετικά με τον καθορισμό των τιμών των κρατικών εγγυήσεων, οι οποίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ (www.ecb.europa.eu).

πολιτικής. Μολονότι τα εν λόγω μέτρα αναμένεται να έχουν θετική επίδραση στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης προς το κυπριακό τραπεζικό σύστημα, η τιμή αγοράς των περιουσιακών στοιχείων των χρηματοοικονομικών οργανισμών από την κυπριακή κυβέρνηση είναι σημαντικό να καθορίζεται με συντονισμένο τρόπο εντός της ζώνης του ευρώ και της ΕΕ, προκειμένου να μην εμποδίζεται η μετάδοση των αποφάσεων της ενιαίας νομισματικής πολιτικής. Η εν λόγω παρατήρηση ισχύει και για τα δάνεια που μπορεί να χορηγεί η κυπριακή κυβέρνηση στους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς σύμφωνα με το νομοσχέδιο.

3.3.7 Έκτον, όπως προαναφέρθηκε, το νομοσχέδιο δεν προβλέπεται ρητά ως μέτρο προσωρινής διάρκειας, ούτε και περιλαμβάνει στο κείμενό του ενδείξεις αναφορικά με την περιορισμένη διάρκεια οποιουδήποτε μέτρου στήριξης λαμβάνουν οι αρμόδιες εθνικές αρχές στην Κύπρο. Η ΕΚΤ υπενθυμίζει ότι προγράμματα αόριστης διάρκειας, όπως το προβλεπόμενο στο νομοσχέδιο, δεν συνάδουν με τη Διακήρυξη και ότι θα πρέπει να αποφεύγονται. Ειδικότερα, η Διακήρυξη επιστά σαφώς την προσοχή στην ανάγκη πρόσδοσης προσωρινού χαρακτήρα στα εγχώρια προγράμματα στήριξης, ανεξαρτήτως της δυνατότητας παράτασης ή ανανέωσής τους¹⁴. Η ΕΚΤ συνιστά την εισαγωγή στο νομοσχέδιο διάταξης σχετικά με τον προσωρινό χαρακτήρα των μέτρων στήριξης.

3.4 Όροι για την πραγματοποίηση επενδύσεων κρατικών κεφαλαίων εντός της ζώνης του ευρώ

3.4.1 Ακολούθως προς τη Διακήρυξη, η ΕΚΤ επαναλαμβάνει ότι η ασυντόνιστη λήψη αποφάσεων στα κράτη μέλη πρέπει να αποφεύγεται, καθώς ενδέχεται να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ακεραιότητα της ζώνης του ευρώ και να οδηγήσει σε σημαντικές διαφοροποιήσεις στη μεταχείριση των χρηματοοικονομικών οργανισμών στα κράτη μέλη. Η εν λόγω παρατήρηση ισχύει και για τα μέτρα σχετικά με τις επενδύσεις κρατικών κεφαλαίων.

3.4.2 Με την ευκαιρία αυτή η ΕΚΤ παραθέτει εκ νέου τις απόψεις που έχει διατυπώσει σε προηγούμενες γνώμες της. Συγκεκριμένα, η ΕΚΤ επιστά την προσοχή της αιτούσας αρχής στις ειδικότερες συστάσεις του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ σχετικά με το ζήτημα της αναδιάρθρωσης κεφαλαίου¹⁵. Εν προκειμένω η ΕΚΤ σημειώνει ότι κάθε μέτρο αναδιάρθρωσης κεφαλαίου θα πρέπει να αποβλέπει στην ενίσχυση της κεφαλαιακής θέσης κατά βάση εύρωστων χρηματοοικονομικών οργανισμών, με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας και την εμπέδωση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος και τη διασφάλιση της κατάλληλης χρηματοδότησης της οικονομίας. Ειδικότερα, κατά τον καθορισμό των όρων διενέργειας των αναδιαρθρώσεων κεφαλαίου και της τιμής των χρηματοδοτικών μέσων που προορίζονται για τη χορήγηση κεφαλαίου της πρώτης βαθμίδας στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να προκρίνεται μια

14 «...Σε κάθε περίπτωση, οι ενέργειες αυτές θα σχεδιάζονται κατά τρόπο, ώστε να αποτρέπονται οι στρεβλώσεις των ισότιμων όρων ανταγωνισμού και η ενδεχόμενη κατάχρηση των ρυθμίσεων αυτών σε βάρος των μη επωφελομένων ιδρυμάτων. Κατά συνέπεια, το πρόγραμμα στήριξης θα είναι περιορισμένο σε έκταση, *προσωρινό* (η ένφαση είναι του γράφοντος) και θα εφαρμόζεται υπό τον επισταμένο έλεγχο των χρηματοπιστωτικών αρχών ...» (Διακήρυξη, ό.π., υποσημείωση 7). Βλ. επίσης Ανακοίνωση της Επιτροπής, ό.π., υποσημείωση 12, παράγραφος 24.

15 Συστάσεις του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 20ής Νοεμβρίου 2008 σχετικά με τον καθορισμό των τιμών των αναδιαρθρώσεων κεφαλαίων (εφεξής οι «συστάσεις»), διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ (www.ecb.europa.eu).

ομοιόμορφη προσέγγιση. Η ΕΚΤ υπογραμμίζει τη σημασία που έχει ο κατάλληλος καθορισμός των τιμών των αναδιρθρώσεων κεφαλαίου ενόψει της ενίσχυσης της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, της διευκόλυνσης της αποκατάστασης των κανονικών συνθηκών αγοράς και της διασφάλισης της προσήκουσας λειτουργίας της οικονομίας. Εξάλλου, στις συστάσεις της η ΕΚΤ υπογραμμίζει ότι για τον προσδιορισμό των όρων καθορισμού των τιμών αναφορικά με κεφαλαιακές ενισχύσεις θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι κίνδυνοι και οι συνθήκες της αγοράς, οι δε τιμές θα πρέπει να καθορίζονται με συνυπολογισμό του συγκεκριμένου κινδύνου σε σχέση τόσο με το εκάστοτε επιλεγόμενο μέσο κεφαλαιακής ενίσχυσης όσο και με το συγκεκριμένο κάθε φορά ίδρυμα. Θα πρέπει, τέλος, να επιλέγονται τα καταλληλότερα, βάσει των χαρακτηριστικών τους, μέσα κεφαλαιακής ενίσχυσης (όπως προνομιούχες μετοχές), ούτως ώστε να προάγεται η σύντομη λήξη της κρατικής κεφαλαιακής στήριξης των τραπεζών, χωρίς να προκαλείται υπερβολική αύξηση του κόστους του κεφαλαίου.

3.4.3 Ακολουθώντας προς τη Διακήρυξη, η ΕΚΤ επισημαίνει εξάλλου την καθοριστική σημασία της εναρμόνισης όσον αφορά τη λήξη της ισχύος των εθνικών προγραμμάτων στήριξης του χρηματοπιστωτικού τομέα στην ΕΕ, και ιδίως εντός της ζώνης του ευρώ, περιλαμβανομένων των επενδύσεων κρατικών κεφαλαίων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Εν προκειμένω είναι σημαντικό να προβλέπεται ρητά στο νομοσχέδιο ο προσωρινός χαρακτήρας της παρέμβασης της κυπριακής κυβέρνησης. Γενικότερα, ως προς την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των χρηματοοικονομικών οργανισμών που τα κράτη μέλη λαμβάνουν στο πλαίσιο της τρέχουσας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, η ΕΚΤ εφιστά την προσοχή της αιτούσας αρχής στην ανάγκη σύμπλευσης των προτεινόμενων ρυθμίσεων με τις σχετικές διατάξεις του κοινοτικού δικαίου και με τα κριτήρια που έθεσε πρόσφατα η Επιτροπή στο πλαίσιο των κατευθύνσεων που παρείχε σχετικά με τη συμφωνία των προγραμμάτων στήριξης του χρηματοπιστωτικού τομέα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ¹⁶, και στην ανάγκη διασφάλισης της περιορισμένης χρονικής διάρκειας του ρόλου του κράτους ως μετόχου, συνεπεία ενδεχόμενης μελλοντικής αναδιάρθρωσης κεφαλαίου βάσει του νομοσχεδίου. Εν προκειμένω, και σύμφωνα με τις συστάσεις, οι κυπριακές αρχές θα πρέπει να εξετάσουν τη δυνατότητα καθορισμού των όρων εξαγοράς ή μετατροπής των χρηματοδοτικών μέσων είτε μετά την παρέλευση ορισμένης χρονικής περιόδου είτε ανάλογα με την εξέλιξη των συνθηκών της αγοράς, προκειμένου να διαφυλαχθεί ο προσωρινός χαρακτήρας της εκάστοτε κρατικής παρέμβασης και να αποτραπεί η προσφυγή των χρηματοοικονομικών οργανισμών σε τέτοιες παρεμβάσεις για παρατεταμένες χρονικές περιόδους.

3.5 *Συμμετοχή κεντρικής τράπεζας στα μέτρα στήριξης*

3.5.1 Η ΕΚΤ σημειώνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του νομοσχεδίου, το Υπουργείο Οικονομικών προτείνει διαβούλευση με τον διοικητή της ΚΤΚ πριν από τη λήψη απόφασης υπέρ ή κατά της

---

¹⁶ Βλ. ενδεικτικά παράγραφο 3.8 γνώμης CON/2008/68 της ΕΚΤ της 13ης Νοεμβρίου 2008 κατόπιν αιτήματος του Υπουργείου Οικονομικών της Φιλανδίας σχετικά με σχέδιο πρότασης της κυβέρνησης όσον αφορά νόμους που τροποποιούν το νόμο για το Ταμείο Κρατικών Εγγυήσεων και το νόμο για τα πιστωτικά ιδρύματα.

στήριξης ενός εγχώριου χρηματοοικονομικού οργανισμού ή την άσκηση οποιασδήποτε από τις εξουσίες που ανατίθενται. Αν και εκτιμά το γεγονός ότι το νομοσχέδιο αναγνωρίζει την εκτενή πείρα της ΚΤΚ στο συγκεκριμένο πεδίο, η ΕΚΤ προσδοκά επίσης ότι η συμμετοχή της ΚΤΚ στην εν λόγω διαδικασία δεν θα επεκταθεί πέραν του συμβουλευτικού της ρόλου και ότι, κατά τα λοιπά, θα συνάδει πλήρως με την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης που θεσπίζει το άρθρο 101 παράγραφος 1 της συνθήκης, σε συνδυασμό με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 3603/93 του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 1993 για τον προσδιορισμό των εννοιών που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των απαγορεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 104 και στο άρθρο 104 Β παράγραφος 1 της συνθήκης¹⁷. Η ΕΚΤ προσδοκά ιδίως ότι τα μέτρα στήριξης που προβλέπονται στο νομοσχέδιο θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από τον κρατικό προϋπολογισμό και ότι, στο βαθμό που η χρηματοδότησή τους ενδέχεται να επισύρει την ανάγκη κρατικού δανεισμού, σε αυτή δεν θα περιλαμβάνεται η εκ των προτέρων χρηματοδότηση ή αναχρηματοδότηση του κρατικού προϋπολογισμού από την ΚΤΚ¹⁸.

3.5.2 Η ΕΚΤ προσδοκά εξάλλου ότι το Υπουργικό Συμβούλιο θα κάνει χρήση των εξουσιών του σε σχέση με τα κρατικά μέτρα στήριξης κατά τρόπο που θα συνάδει πλήρως με τη θεσμική και οικονομική ανεξαρτησία της ΚΤΚ, διασφαλίζοντας έτσι τη δέουσα εκπλήρωση των καθηκόντων της τελευταίας βάσει της συνθήκης και του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Εν προκειμένω επικροτείται η αναφορά του νέου άρθρου 30Α στο άρθρο 6 των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2007.

3.6 *Χρηματοδότηση των σχεδίων εγγύησης των καταθέσεων*

Η ΕΚΤ σημειώνει ότι στο πεδίο εφαρμογής του νομοσχεδίου έχουν περιληφθεί και σχέδια εγγύησης των καταθέσεων. Η ΕΚΤ χαιρετίζει τη σκοπούμενη πρόβλεψη ενός μηχανισμού έκτακτης χρηματοδότησης για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των σχεδίων εγγύησης των καταθέσεων, σημαντικού στοιχείου που συμβάλλει στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Ωστόσο, διατηρεί επιφυλάξεις ως προς το αν η παροχή έκτακτης χρηματοδότησης των σχεδίων εγγύησης καταθέσεων θα πρέπει να προβλέπεται βάσει μηχανισμού διακριτικής ευχέρειας, όπως ο θεσπιζόμενος στο νομοσχέδιο. Πάντως η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι, επί του παρόντος, οι κανόνες λειτουργίας του κυπριακού σχεδίου εγγύησης των καταθέσεων τελούν υπό τροποποίηση και ότι σε εύθετο χρόνο η ίδια θα διατυπώσει περαιτέρω σχόλια επί των σχετικών πτυχών που αφορούν, ιδίως, τη χρηματοδότησή του.

---

¹⁷ ΕΕ L 332 της 31.12.1993, σ. 1.

¹⁸ Βλ. ενδεικτικά παράγραφο 3.3 γνώμης CON/2008/88 της ΕΚΤ της 19ης Δεκεμβρίου 2008 κατόπιν αιτήματος του Υπουργείου Οικονομικών της Σλοβενίας σχετικά με σχέδιο διατάγματος που καθορίζει τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις χορήγησης εγγυήσεων σύμφωνα με το άρθρο 86 α του νόμου για τα δημόσια οικονομικά, την παράγραφο 3.2.3 γνώμης CON/2008/92 της ΕΚΤ της 22ας Δεκεμβρίου 2008 κατόπιν αιτήματος του Υπουργείου Οικονομικών της Σλοβενίας σχετικά με σχέδιο διατάγματος που καθορίζει τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις πραγματοποίησης κρατικών επενδύσεων κεφαλαίων και μετατροπής των κρατικών απαιτήσεων σε μερίδια κεφαλαίου σύμφωνα με το άρθρο 81 του νόμου για τα δημόσια οικονομικά.

Η παρούσα γνώμη θα δημοσιευθεί στο δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 9 Φεβρουαρίου 2009.

[υπογραφή]

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ

Jean-Claude TRICHET